

Forord

Velkommen til dette nummer af Danskbiblioteksforskning. Nummeret er et blandet nummer med artikler og anmeldelser, der emnemæssigt afspejler den bredde, der kendetegner forskningen i biblioteks- og informationsvidenskab. De fire artikler spænder fra en analyse af brugen af metadata i langtidsbevaring af e-arkivalier, til en diskussion af tidsskrifters genrerertoire og deres betydning for informationssøgning, en brugerundersøgelse af informationsbehov ved søgning af tv-udsendelser, samt en analyse af effekten af tilgange til emneindeksering, målt gennem indekseringskonsistens.

I den første artikel *Metadata, langtidsbevaring af e-arkivalier og LO-fagforbundenes elektroniske informationssystemer* foretager arkivar, cand.mag. Jesper Jørgensen en spørgeskemaundersøgelse af de danske LO-fagforbunds elektroniske arkiveringssystemer. Undersøgelsen søger at besvare problemstillingerne: Lever forbundene op til standarderne for arkivering? Og kan der forventes at være tilstrækkelig metadata til at sikre en tilfredsstillende langtidsbevaring af forbundenes e-arkivalier? Undersøgelsen viser, at de mindre forbund endnu ikke benytter sig af e-systemer; at de mellemstore forbund har udvidede e-registre i form af medlems- og a-kassesystemer; og at de store forbund har deciderede elektroniske sags- og dokumentstyringssystemer. Der er en klar tendens til at vælge standardløsninger, hvilket vurderes som den bedste garant for tilstrækkelig metadata. Til gengæld følges en anden bevaringsstrategi, end den der anbefales på området, hvilket kan gøre bevaringen af den fremtidige, historiske kildemasse vanskelig. Undersøgelsen er gennemført i forbindelse med udfærdigelse af afsluttende projektopgave på Danmarks

Biblioteksskoles masteruddannelsen i biblioteks- og informationsvidenskab.

I artiklen *Organisering af viden i Dansk Musik Tidsskrift – en analyse af tidsskriftets genrerertoire og dets konsekvenser for informationssøgning* undersøger cand. scient. bibl. Kirsten Kirkegaard Moe, om en genreanalyse af et givent medie kan anvendes til at forudse, hvilke typer af information man kan forvente at finde i det pågældende medie, her et tidsskrift. Spørgsmålet besvares gennem en analyse af Dansk Musik Tidsskrifts (DMT) genrer. Undersøgelsen viser, at DMT har et genrerertoire, som udvikler sig over tid, og at der sker en gradvis typificering af genrerertoiret. Analysen viser desuden, at DMT i højere grad producerer og organiserer viden om det 20. århundredes musikliv end om selve den klingende musik, og det vurderes, at DMT som sådan primært kan bruges som kilde til informationer om musikkultur frem for selve musikken. Artiklen konkluderer, at det med en genreanalyse er muligt at indkredse et givent medies informationstyper i form af, og heraf aflede hvilken type viden det kan anvendes som kilde til. Artiklen bygger forfatterens kandidatspeciale, afleveret som afslutning på Danmarks Biblioteksskoles kandidatuddannelse.

Karakteristika ved brugernes informationsbehov i en tv-udsendelsestekst er titlen på nummerets tredje artikel af adjunkt Brian Kirkegaard og forskningschef Pia Borlund. I artiklen rapporteres et eksplorativt studie af karakteren af informationsbehov ved søgning af tv-udsendelser. Undersøgelsen er et naturalistisk case studie indenfor Medievidenskab, der har til formål at foretage en deskriptiv afdæk-

ning af karakteristika ved medieforskeres og -studerendes med henblik på at bruge denne viden ved konstruktion af effektive IR-systemer for tv-udsendelser. Der foretages ni dybdegående interviews, der danner grundlag for identifikation af fire karaktertræk for målgruppens informationsbehov. Første karakteristika er, at tv-udsendelser søges og anvendes som empiriske analyseobjekter. Andet karakteristika vedrører, at informationsbehovene er relateret til tre udsendelsesdimensioner: 1) Transmission; 2) Arkiv; og 3) Modtager. Tredje karakteristika er, at informationsbehovene kan opdeles i fire generiske informationsbehov: 1) Known item; 2) Factual data; 3) Known topic or content; og 4) Muddled topic or content. Fjerde karakteristika er at brugernes informationsbehov består af fire faser: 1) Overblik over det empiriske genstandsområde; 2) Identifikation af grænseeksempler; 3) Valg af specifikke udsendelser som analyseobjekter; og 4) Verifikation af fakta. Undersøgelsen udgør en del af Brian Kirkegaards ph.d. projekt, der er gennemført ved Danmarks Biblioteksskole med Pia Borlund som vejleder.

I artiklen *Indekseringsprocessen: konsistensmål til sammenligning af tilgange til emnebestemmelse og emnebeskrivelse* præsenterer lektor Karen Birgitte Philipson fra Danmark Biblioteksskole resultater fra en kvantitativ analyse, der havde til formål at belyse indekseringsprocessen. I undersøgelsen deltog to grupper af indekserer, der alle indekserede den samme tekst. Første gruppe, bestående af 65 bibliotekarstuderende fra Danmarks Biblioteksskole fik til opgave at indekserede teksten ud fra fire forskellige indekseringstilgange, mens anden gruppe, 64 bibliotekarstuderende, foretog indeksering med udgangspunkt i én indekseringstilgang, 16 studeren-

de per tilgang. Indekseringerne blev sammenlignet gennem opdeling og optælling af de aspekter, som indekseringstermerne repræsenterede. Herudover blev indekseringskonsistens målt. Undersøgelsen viste, at indeksererne kunne følge tilgangene, og at de fire tilgange som tilsigtet resulterede i forskellige emnebestemmelser og emnebeskrivelser. Analysen viste generelt højere konsistens på emneniveau end på emneordsniveau. Anvendelse af en tesaurus gav lidt bedre konsistens end frit tildelte termer, men det var vanskeligt for indeksererne at anvende tesaurusen. Det er hensigten at følge op med en kvalitativ analyse indekserernes motivationer for valg af emner og indekseringsord for herved at få et mere komplet billede af, hvordan indekserer arbejder. Undersøgelsens overordnede formål er gennem øget indsigt i indekseringsprocessen at kunne forbedre indekseringsvejledning – og i sidste kvalitet og konsistens i manuel indeksering.

Nummeret afsluttes med en anmeldelse:

”Virtuell gemenskap: Ett informationsvetenskapeligt perspektiv på ungdomars cyberkultur”, udarbejdet af Pia Södergård. Anmeldelsen er skrevet af Professor Niels Ole Pors, Danmarks Biblioteksskole.

God læselyst!

På redaktionens vegne,
Marianne Lykke Nielsen